

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ดังนั้นมนุษย์จึงต้องติดต่อสื่อสารกันตลอดเวลา และการติดต่อสื่อสารนั้นก็ก่อให้เกิดสังคมสาธารณะขึ้น ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีการสื่อสารพูดคุยประเด็นต่าง ๆ ในสังคมซึ่งเรียกว่ามณฑลสาธารณะ (Public sphere) เป็นเวทีเสรีทางความคิด (Forum) เพื่อเสนอเป็นสาธารณมติ (Public opinion) กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม

Habermas (อ้างถึงใน Webster, 1998: 101-111) กล่าวถึงคำว่ามณฑลสาธารณะ (Public sphere) ว่าเกิดขึ้นที่ยุโรปในช่วงต่อระหว่างศตวรรษที่ 17 และ 18 อันเป็นยุคทุนนิยม มณฑลสาธารณะในสมัยนั้นจึงเป็นการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนการสื่อสารกันระหว่างพ่อค้าและชนชั้นกลางในสมัยนั้น มีการเผยแพร่สิ่งพิมพ์เพื่อสนับสนุนให้มีการวิจารณ์และแสดงความคิดเห็น หนังสือพิมพ์ในสมัยนั้นทำให้เกิดความตื่นตัวและผู้คนต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นเพื่อตรวจสอบรัฐบาล ในที่สุดก็เพื่อความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน

สำหรับมณฑลสาธารณะในสมัยนั้นก็คือหอประชุมประจำเมือง (Town hall) โบสถ์ท้องถิ่น (Local church) ร้านกาแฟ (Coffee house) หรือลานประชุมในหมู่บ้าน (Village square) และห้องรับแขกในบ้านขนาดใหญ่ (Salon) เพื่อให้ประชาชนได้มาพูดคุยกัน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งส่วนมากจะเป็นเรื่องการเมืองการปกครอง และเมื่อมายุคที่การสื่อสารมวลชนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันและเปลี่ยนมณฑลสาธารณะจากสมัยก่อนมาเป็นการฟังวิทยุและดูโทรทัศน์แทน จากแต่เดิมที่เป็นเวทีเสรีทางความคิดทางด้านเมือง เมื่อมีระบบธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้องจึงมีการเบี่ยงเบนความสนใจของคนในสังคมให้หันมาสนใจเรื่องต่างๆ ที่อยู่รอบตัวอื่นๆ เช่น ข่าวสารข้อมูลประจำวัน การให้ความรู้ความบันเทิง โดยสื่อเป็นตัวกลางในการเสนอความคิดเห็นให้กับคนในสังคมอย่างไม่เป็นทางการ นอกจากนี้ Habermas ได้วิจารณ์มณฑลสาธารณะที่เกิดจากการสื่อสารมวลชนว่าได้กลายเป็นเครื่องมือแสดงกำลังอำนาจมากกว่าการคอยระแวดระวังภัยให้กับสังคม

สังคมสื่อสารเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของเทคโนโลยี มีคำกล่าวที่เคยได้ยินติดหูอยู่เสมอว่าโลกของเรานี้เล็กลงเรื่อยๆ ถึงแม้ว่าจะมีขนาดเท่าเดิมแต่ก็เพราะเทคโนโลยีการสื่อสารนี้เองที่ทำให้โลกใบนี้เล็กลงเรื่อยๆ ดังที่ Toffler (1980) ได้เปรียบเทียบลักษณะของสังคมเหมือนกับคลื่นที่ติดต่อกันมาดังต่อไปนี้

คลื่นลูกที่ 1 คือการปฏิวัติเกษตรกรรม เน้นการผลิตในครอบครัว การผลิตทางเกษตรกรรมนั้นเป็นไปตามฤดูกาลธรรมชาติ สถาบันครอบครัวมีบทบาทเด่นในสังคม

คลื่นลูกที่ 2 คือยุคอุตสาหกรรม ชาวไร่ชาวนาจากยุคเกษตรกรรมได้มุ่งสู่โรงงานอุตสาหกรรม มีกระบวนการผลิตแยกเป็นส่วน คนงานทำงานตามหน้าที่เฉพาะอย่างซ้ำแล้วซ้ำเล่า มีการแบ่งงานกันทำอย่างชัดเจน การบริหารงานในองค์กรเป็นการบริหารโดยมีผู้บังคับบัญชาและเป็นลำดับชั้นตอน ครอบครัวมีขนาดเล็กลง

คลื่นลูกที่ 3 คือโลกของสังคมสารสนเทศ เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่ายโทรคมนาคม มีลักษณะโลกาภิวัตน์ (Globalization) การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาโลกของเทคโนโลยีมีผลต่อโลกของการสื่อสาร เครื่องมือสื่อสารใหม่ๆ ก่อให้เกิดลักษณะเฉพาะกลุ่ม (Demassified) สำหรับผู้รับสารในสื่อมวลชนนั้น ผู้รับสารมีการเปลี่ยนแปลงคือสามารถเลือกสื่อที่ตนเองพอใจ เพื่อเป็นช่องทางในการเปิดรับข่าวสารได้มากขึ้นเปลี่ยนจากลักษณะมวลชนมาเป็นลักษณะเฉพาะกลุ่มที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน

เมื่อมาถึงสหัสวรรษที่ 3 อินเทอร์เน็ตถือเป็นสิ่งมหัศจรรย์หนึ่งซึ่งเกิดขึ้นมาในโลกของการสื่อสารไร้พรมแดน เป็นการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication) ชนิดหนึ่งซึ่งเป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดการสื่อสารสมัยใหม่ เป็นการปฏิสัมพันธ์กันของคนในสังคมผ่านคอมพิวเตอร์ (Machine interactivity) เป็นสังคมข่าวสาร (Information society) ที่มีข้อมูลข่าวสารมากมายมหาศาล ผู้รับสารสามารถเลือกรับสารได้ตามความต้องการและความพอใจของตนเอง อีกทั้งสามารถเลือกรับสารได้มากมายหลากหลายชนิด มณฑลสาธารณะที่เกิดขึ้นในการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์นั้นแตกต่างจากสมัยเดิมโดยเป็นสังคมที่มีลักษณะเป็นชุมชนเสมือน (Virtual community) เพราะเป็นชุมชนที่ใช้เครื่องมือในการสื่อสาร (Human-machine assemblages) แทนการพูดคุยเห็นหน้าซึ่งกันและกัน เป็นลักษณะที่บุคคลแต่ละคนแยกตัวกันโดยไม่มีกรรวมกลุ่มทางกายภาพแต่เป็น "การรวมกลุ่มกันทางความคิด" ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดในโลกก็ตามก็ถือว่าอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน (Global village)

อินเทอร์เน็ตจึงเป็นลักษณะเทคโนโลยีที่สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมคลื่นลูกที่ 3 อินเทอร์เน็ตทำให้สังคมโลกเหมือนคนอยู่บ้านเดียวกันสามารถติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลภายใต้เครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งกันและกัน ดังที่เพ็ญทิพย์ (2537) กล่าวว่า "โลกของวันพรุ่งนี้คือการอยู่ร่วมกันที่เป็นลักษณะเฉพาะกลุ่มที่มีความคิดเห็นตรงกันมากกว่าที่จะอยู่ร่วมกันตามถิ่นฐานที่อยู่อาศัย เป็นสังคมใหม่ที่เกิดขึ้นในโลกอินเทอร์เน็ต"

สำหรับในประเทศไทยการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทในสังคมไทยโดยเฉพาะในสังคมเมืองเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และการใช้งานอินเทอร์เน็ตที่ได้รับความนิยมอย่างมากก็คือการค้นหาข้อมูลแบบ World Wide Web โดยเฉพาะการโฆษณาสินค้าและการบริการ มีการบริการเว็บไซต์สาธารณะเพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถค้นหาข้อมูลที่ตนเองต้องการหรือติดต่อพบปะพูดคุยกันได้ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดมณฑลสาธารณะขึ้นใหม่ในการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์

สำหรับนักท่องเที่ยวอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยแล้ว คงไม่มีใครไม่รู้จักเว็บไซต์ www.pantip.com และ www.pantip.com เว็บไซต์ไทยดังกล่าวยังสร้างขึ้นมาสืบค้นกันให้คนไทยจากที่ต่างๆ ทั่วโลกได้รับรู้เรื่องราวของคนไทยและเป็นเว็บไซต์ที่มีผู้ใช้บริการมาก อีกทั้งยังเป็นเว็บไซต์ที่มีลักษณะมณฑลสาธารณะอันเป็นที่สาธารณะที่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานสามารถใช้งานได้ตรงตามความต้องการ เป็นสื่อกลางระหว่างคนในสังคม ให้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ความบันเทิง และเปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานได้ติดต่อสัมพันธ์กันได้โดยสามารถแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมตามที่ผู้ใช้งานสนใจ โดยผ่านเว็บบอร์ด (Web board) หรือ กระดานเสวนา เช่น เมื่อผู้ใช้งานต้องการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองก็สามารถแสดงความคิดเห็นได้ดังนี้

สิ่งที่คุณทักษิณ ณ ไทยรักไทยต้องขบคิดก่อนที่จะเป็นนายก

เนื้อความ : ต้องยอมรับว่าสิ่งที่คุณทักษิณรับคุณเสนาะเข้าพรรคนั้นส่วนหนึ่งทำให้ภาพพจน์ของพรรคเสียไปบ้างแต่ผมคิดว่ายังดีกว่าคุณสนั่นซึ่งคุณเสนาะไม่เคยมีประวัติว่าทุจริตเหมือนคุณสนั่นแต่คุณเสนาะเป็นคนหัวเก่าผมรู้สึกเป็นห่วงว่าคุณทักษิณจะสามารถควบคุมคุณเสนาะและพวกได้หรือไม่และจะจัดการอย่างไรถ้าได้เป็นรัฐบาลจะเอาคุณเสนาะและพวกไปไว้ที่ไหนและจะจัดการปัญหาภายในพรรคอย่างไรระหว่างกลุ่มนายเสนาะกับกลุ่มที่จะลงสมัครสส กทม และคณะผู้ก่อตั้งพรรคอย่างนายคณิต ณ นครนายอุทัย พิมพ์ใจชน อยากให้ช่วยแสดงความคิดเห็นด้วยครับ หรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับพรรคไทยรักไทยเชิญแสดงความคิดเห็นได้ครับจากผู้ชื่นชอบไทยรักไทย มากกว่าประชาธิปไตย

จากคุณ : Athit_k@yahoo.com - [26 มี.ค. 01:32:02]

ความคิดเห็นที่ 1

1. คนตั้งกระทู้ควรพิมพ์ และเว้นช่องว่างระหว่างคำด้วย เพื่อให้การแสดงผลใน netscape อ่านได้สะดวก ;)
2. ผมกำลังจะรอดูวิธีการจัดโครงสร้างการบริหารของไทย รักไทยนะครับว่าจะทำได้เหมือนประชาธิปไตยหรือไม่

เพราะประชาธิปไตยการบริหารพรรคจัดได้ว่ามีโครงสร้าง
ที่ดีกว่าพรรคการเมืองอื่นๆ ที่มักยึดตัวบุคคลรวมศูนย์
ทั้งหมด พอคนนั้นหายไป พรรคก็ไม่สามารถดำเนินการ
ทางการเมืองต่อได้

ขอให้เจริญๆ เอะ ผมอยากเห็นพรรคที่มีแนวคิด สองชั่ว
แก่สองสามพรรคในระบบการเมืองไทย ก็พอแล้ว

จากคุณ : BossmaN - [26 มี.ค. 01:53:09]

ความคิดเห็นที่ 2

โอกาสได้เป็นรัฐบาลมีสูงครับเพราะมี สส.
หน้าเก่าจากหลายพรรคมาอยู่ด้วย
(ดูไปแล้วก็เหมือนเหล่าเก่าในชุดใหม่)
ต้องดูว่าคุณเสนอจะคุมลูกพรรคให้อยู่ในแถวได้แค่ไหน
ทางสายกลาง - [26 มี.ค. 01:57:24]

จากคุณ :

ความคิดเห็นที่ 4

ดิฉันว่า คุณทักษิณ
ทำถูกแล้วที่ตั้งกลุ่มบุคคลที่เป็นคนเก่ามาเข้าพรรค
เพื่อให้มีประสบการณ์ในการคิดใหม่ทำใหม่ กับคนเก่า ๆ
พรรคจะได้เหมือนพรรคสามัคคีธรรม พรรคชาติไทย
พรรคความหวังใหม่ แดกเร็ว ๆ ยิ่งดี
นอกจากนี้จะได้กระจายเงินไปสู่กลุ่มต่าง ๆ
ได้ทั่วถึงเพราะได้สัมปทานมากมาย รวมทั้งกำไรอัตราแลกเปลี่ยน
พวกอินไซด์เอร์ (รู้ไส้) ได้ประโยชน์ไปเยอะก็เอามาแบ่งกันมั่ง
จากคุณ : เจ็ทญิง๊ะ - [26 มี.ค. 02:21:18]
(ที่มา <http://pantip.inet.co.th/cafe/rajdumnern/P564297.html>)

ปรเมศวร์ วินศิริ ผู้พัฒนาเว็บไซต์ (Web master) www.sanook.com กล่าวว่า "ทุก
วันนี้ผมนั่งทำเว็บไซต์ ผมไม่เคยนึกถึงเทคนิคคอล คิดถึงแต่คน ผมชอบคิดว่าใครนั่งตรงข้าม
เครื่องที่ผมทำโฮมเพจ เขาอาจจะเห็นทหาร แม่บ้าน พยาบาล อาจจะเป็นคุณตาเกษียณอายุ
แล้ว ปลุกดันไม้เสาก็มานั่งเล่นเว็บไซต์ผม ผมหาเพื่อนให้เขาได้ไหม อาจเป็นเด็กที่พ่อแม่
ไปงานสังคัม กิ่งเขาไว้กับคอมพิวเตอร์ อาจเป็นพ่อแม่แล้วมีลูกนั่งอยู่ตรงกลาง หรืออาจจะ
เป็นเด็กวัยรุ่น อยากจะหาเพื่อน คินนี้จะไปเที่ยวไหนดี เขาอาจจะเป็นใครก็ได้ เขาจะมีความ
สุขไหมกับเว็บไซต์ของผม" (นิตยสารเปรี้ยว, กรกฎาคม 2542: 160)

การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์จึงเป็นการสื่อสารรูปแบบใหม่ ก่อให้เกิดชุมชนเสมือน (Virtual community) เป็นชุมชนที่เกิดขึ้นมาใหม่ในสังคมไทย ซึ่งเราจะต้องให้คำนิยามคำว่า "ชุมชน" หรือ "สังคม" ใหม่ เพราะ "ชุมชน" หรือ "สังคม" ในที่นี้ไม่ใช่การรวมกลุ่มทางกายภาพแต่เป็นการรวมกลุ่มตามความคิดเห็นตามความสนใจของสาธารณชนโดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านเวลาและสถานที่

จากอดีตมณฑลสาธารณะ (Public sphere) คือการรวมกลุ่มของสังคมเมื่อต้องการแสดงความคิดเห็นเมื่อเกิดเหตุการณ์สำคัญในสังคมโดยเฉพาะเหตุการณ์ด้านการเมือง เมื่อพูดถึงคำว่าสถานที่สาธารณะก็คือ สถานที่ที่สร้างไว้เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับส่วนรวม เป็นสถานที่ที่คนเข้าไปพักผ่อนหย่อนใจเพื่อประโยชน์และความพึงใจส่วนตัว แต่ในขณะเดียวกันเมื่อเกิดเหตุการณ์วิกฤตในสังคม สถานที่สาธารณะแห่งนี้ก็จะเปลี่ยนไปเป็นสถานที่รวมกลุ่มกันทางความคิดเห็น ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม เช่น สนามหลวง เมื่อยามเหตุการณ์บ้านเมืองสงบสนามหลวงก็เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของคนเมือง แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์วิกฤตในสังคมสนามหลวงก็กลายเป็นที่เรียกร้องประชาธิปไตยที่จะต้องจาริกไว้ในประวัติศาสตร์การเมืองไทย

และสำหรับการบริการเว็บไซต์ที่มีลักษณะเป็นการบริการสาธารณะ เช่น เว็บบอร์ดที่เกิดขึ้นในเว็บไซต์ www.pantip.com และ www.sanook.com มีลักษณะมณฑลสาธารณะสมัยใหม่อันเปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานได้ใช้บริการสาธารณะตามความพึงพอใจส่วนตัว ในขณะเดียวกันเว็บบอร์ดเหล่านั้นก็เปรียบเสมือนตัวแทนการเคลื่อนไหวในสังคม เปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องราวของสังคมได้ การแสดงความคิดเห็นในเว็บบอร์ดจึงเป็นกระดานข่าวบอกเล่าเรื่องราวความคิดเห็นของบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชน และยังเป็นตัวแทนของการเคลื่อนไหวในสังคมได้อีกทางหนึ่งนอกเหนือจากสื่ออื่นๆ

สุชาวิณ คุณพล (2541) กล่าวถึงคุณลักษณะที่สำคัญของพื้นที่สาธารณะว่าเป็นพื้นที่ที่คนในเมืองมาพบปะกัน มีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อสร้างสรรค์เมืองที่มีความเป็นมนุษย์ มณฑลสาธารณะยังมีความสำคัญในฐานะเป็นเวทีของ "ชีวิตสาธารณะ" (Public life) ซึ่งเป็นบ่อเกิดของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนเมืองที่เคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง และในยุคของสังคมข่าวสารอินเทอร์เน็ตจึงเป็นพื้นที่ (ซึ่งไม่ปรากฏชัดในทางกายภาพ) สาธารณะของชุมชนเมืองแห่งหนึ่งได้เช่นเดียวกัน

มณฑลสาธารณะนั้นเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของเทคโนโลยี สื่อแต่ละชนิดและสภาพสังคมในแต่ละกาลเวลาก่อให้เกิดมณฑลสาธารณะที่แตกต่างกันไป การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ก่อให้เกิดปรากฏการณ์การสื่อสารชั้นใหม่ในสังคมไทย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะอธิบายและศึกษามณฑลสาธารณะ (Public sphere) ที่เกิดขึ้นใหม่ใน 3 มิติ คือ ลักษณะหน้าที่ และประโยชน์ต่อผู้ใช้งาน

1.1 ปัญหาวิจัย

- 1.1.1 ลักษณะ (Characteristics) ที่ปรากฏในมณฑลสาธารณะของการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ในเว็บไซต์ www.pantip.com และ www.sanook.com เป็นอย่างไร
- 1.1.2 หน้าที่ (Functions) ที่ปรากฏในมณฑลสาธารณะของการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ในเว็บไซต์ www.pantip.com และ www.sanook.com มีอะไรบ้าง
- 1.1.3 มณฑลสาธารณะของการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ในเว็บไซต์ www.pantip.com และ www.sanook.com มีประโยชน์ (Uses) ต่อผู้ใช้งานอย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาลักษณะ (Characteristics) ในมณฑลสาธารณะของการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ในเว็บไซต์ www.pantip.com และ www.sanook.com
- 1.2.2 เพื่อศึกษาหน้าที่ (Functions) ในมณฑลสาธารณะของการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ในเว็บไซต์ www.pantip.com และ www.sanook.com
- 1.2.3 เพื่อศึกษาประโยชน์ (Uses) ในมณฑลสาธารณะของการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ในเว็บไซต์ www.pantip.com และ www.sanook.com ที่มีต่อผู้ใช้งาน

1.3 ข้อนี้อธิบายเบื้องต้น

เมื่อเกิดเทคโนโลยีการสื่อสารขึ้นมาใหม่ คอมพิวเตอร์กลายเป็นสื่อกลางในการสื่อสารแบบสมัยใหม่ที่พัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ เข้าด้วยกัน ผู้รับสามารถมีปฏิริยาตอบโต้กับเนื้อหาที่ได้รับทันที ก่อให้เกิดมณฑลสาธารณะ (Public sphere) ในลักษณะใหม่ โดยมีลักษณะเป็นชุมชนเสมือน (Virtual community) และเป็นแหล่งรวมความคิดเห็นตามความสนใจของผู้ใช้โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา มีหน้าที่ในฐานะเป็นสื่อมวลชนชนิดหนึ่ง คือ การให้ข้อมูลความรู้ การรายงานประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เป็นสื่อสานสัมพันธ์กับคนในสังคม ให้ความ

บันเทิง และยังมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งานโดยเป็นตัวกลางในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมตามความสนใจของผู้ใช้งาน นอกจากนี้ยังเป็นตัวกลางก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคมอีกหนึ่งช่องทาง

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงลักษณะ หน้าที่ และประโยชน์ในมณฑลสาธารณะของการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏขึ้นในเว็บไซต์ www.pantip.com และ www.sanook.com โดยอาศัยกระบวนการค้นเรื่องลักษณะของมณฑลสาธารณะ แนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ การศึกษาสื่อมวลชนในเชิงหน้าที่นิยม การใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ และการรวมกลุ่มทางสังคมมาเป็นกรอบในการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เนื่องจากการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ในการสื่อสาร การศึกษาครั้งนี้จึงจะทำให้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในเรื่องลักษณะ หน้าที่ และประโยชน์ของการสื่อสารชนิดนี้ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาเรื่องการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ในฐานะที่มีพันธกิจบางประการในสังคมต่อไป

1.6 คำนิยามศัพท์

อินเทอร์เน็ต (Internet)	ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์สากลขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงผู้ใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์จากทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกัน และเป็นแหล่งรวบรวมข่าวสารจำนวนมาก
World Wide Web	ระบบการสื่อสารข้อมูลแบบรูปภาพบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีการสืบค้นข้อมูลแบบไฮแมงมุม (Web) โดยการเชื่อมโยงและโอนย้ายข้อมูลจากแหล่งข้อมูลและข้อมูลเหล่านี้มีทั้งที่เป็นข้อความ เสียง ภาพนิ่ง หรือภาพเคลื่อนไหว

เว็บไซต์ (Web site)	ที่อยู่ของข้อมูลข่าวสารใน www เป็นข้อมูล HTML (Hyper Text Mark up Language) ที่ประกอบด้วยข้อมูลหลายรูปแบบ เช่น ข้อมูลภาพ และข้อมูลเสียง
การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ Computer-Mediated Communication)	คือ การสื่อสารที่ใช้คอมพิวเตอร์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเป็นตัวกลางระหว่างผู้ใช้งานร่วมกัน เป็นการสื่อสารที่ทำให้อุปสรรคเรื่องสถานที่และเวลาหมดไป
มณฑลสาธารณะ (Public sphere)	ที่สาธารณะที่เป็นสื่อกลางระหว่างบุคคลในสังคมเพื่อติดต่อปฏิสัมพันธ์กัน ในการแสดงความคิดเห็นหรือเพื่อรับฟังประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เว็บไซต์ www.pantip.com ซึ่งมี เว็บบอร์ดชื่อ "คาเฟ่" (Cafe) เว็บไซต์ www.sanook.com ในเว็บบอร์ดชื่อ "สนทนาหน้าแป้น" (Sanook Forum) "ที่นี่มีเพื่อน" (Friends) "เขาพูดกันให้ลั่นสนั่นเมือง" (Talk of the Town) และ "Free Your Mind"
เว็บบอร์ด (Web board)	เว็บไซต์ที่มีลักษณะเป็นกระดานเสวนา เป็นเสมือนบอร์ดแสดงความคิดเห็น การแสดงความคิดเห็นที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่ผู้ใช้งานตั้งขึ้นมาหรือเรียกว่า "กระทู้" เพื่อให้ผู้ใช้งานคนอื่นๆ ได้แสดงความคิดเห็น
ชุมชนเสมือน (Virtual community)	การรวมกลุ่มเสมือนจริงที่เกิดขึ้นในระบบอินเทอร์เน็ต เป็นลักษณะของชุมชนที่รวมกลุ่มกันทางความคิดโดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นตัวสื่อ ซึ่งแตกต่างจากสมัยก่อนที่รวมกลุ่มทางกายภาพ เป็นการสื่อสารโดยผ่านคอมพิวเตอร์ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ ความบันเทิง สร้างความสัมพันธ์ทางสังคม ไม่มีลักษณะพื้นที่ทางกายภาพ แต่เป็นพื้นที่ที่เกิดขึ้นในอาณาบริเวณเครือข่ายการสื่อสารทางคอมพิวเตอร์ (Cyberspace)

ผู้ใช้งาน

ผู้ที่ใช้งานในเว็บบอร์ดของเว็บไซต์ www.pantip.com และ www.sanook.com มีลักษณะกระตือรือร้น (Active) ในการรับข่าวสาร เป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร สามารถใช้งานในเว็บบอร์ดได้ตามความต้องการของตน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย